

Avfallshanteringens servicenivå på Vasaregionens avfallsnämnds verksamhetsområde från och med år 2025

Innehållsförteckning

1.	Allmänt om servicenivå på avfallshanteringen.....	3
2.	Kvalitetskrav.....	3
3.	Verksamhetsområdet	4
4.	Uppgiftsfördelningen inom avfallshanteringen.....	5
5.	Mottagningsplatser.....	5
5.1	Avfall	5
5.2	Slam	5
6.	Beskrivning av servicenivån 2025 och framåt	5
6.1.	Fastighetsvis avfallstransport.....	5
6.2	Ekopunkter	6
6.3	Återvinningsstationer	7
6.4	Insamling av textilavfall	9
6.5	Avfallscentralen	9
6.6	Mottagning av farligt avfall	9
6.7	Fritidsbostädernas avfallshantering	10
6.8	Producentansvar.....	10
6.9	Slammottagningsplatser.....	10
6.10	Trädgårdsavfall	10
6.11	Minimossen	11
6.12	Avfallsnämndens service	11
6.13	Avfallsrådgivning, kommunikation och miljöfostran.....	11
6.14	Övriga tjänster och produkter	11
7.	Fastställande av servicegraden.....	11

1. Allmänt om servicenivå på avfallshanteringen

I detta dokument beskrivs servicegraden för avfallshanteringstjänsterna som erbjuds åt kommuninvånarna på Vasaregionens avfallsnämnds verksamhetsområde eller i Ab Stormossens Oy:s medlemskommuner. Servicegraden skall fastställas för de tjänster som ordnas av kommunernas gemensamma avfallshanteringsbolag Stormossen. Förutom Stormossen så ordnar bl.a. producentorganisationerna för förpackningsavfall, insamling av förpackningsavfall via egna ekopunkter på verksamhetsområdet. Dessutom ansvarar Encore Ympäristöpalvelut för returpapper insamlingen på verksamhetsområdet. Elektronik, lågenergilampor och batterier samlas även in vid vissa butiker. Kommunerna som hör till verksamhetsområdet är Vasa, Korsholm, Vörå, Malax, Storkyro och Korsnäs.

Servicenivån på verksamhetsområdet fastställs av Vasaregionens avfallsnämnd. Servicenivån för avfallshanteringen fastställdes förra gången år 2017.

De största förändringarna gällande servicenivån sedan servicegraden fastställdes år 2017, är textilinsamlingen, autonomisering av återvinningsstationerna, plast- och kartonginsamling vid ekopunkterna, kommunalt ordnad avfallstransport och de tjänster som hör ihop med denna uppgift och bioavfallspåsarna som tillhandahålls av Stormossen.

Genom att fastställa servicegraden för avfallshanteringen på verksamhetsområdet fastställs den miniminivå som servicen måste uppnå, gällande det avfall som hör till kommunernas ansvar enligt avfallslagens § 32-33. Service kan dras bort om lagändringar t.ex. minskar det kommunala ansvaret. Servicen utökas på samma vis om det kommunala ansvaret utökas genom lagstiftningen. Den service som eventuellt dras bort via producentsammanslutningarna, ersätts inte automatiskt genom en service som ordnas av Stormossen. T.ex. om producentorganisationerna tar bort ekopunkter.

Detta dokument är i kraft fram tills att ett nytt dokument godkänns.

2. Kvalitetskrav

I paragraf 34 i avfallslagen räknas kvalitetskraven för avfallshanteringen upp.

Kommunen ska ordna avfallshantering så att:

- 1) fastighetsvis avfallstransport står till förfogande efter behov,
- 2) det finns tillräckligt med områdesvisa mottagningsplatser för farligt avfall och annat avfall och att mottagningsplatserna är lättillgängliga för avfallsproducenterna,
- 3) det finns tillräckligt mångsidiga avfallshanteringstjänster av annat slag, inbegripet möjligheter till separat insamling av avfall som är förenliga med prioriteringsordningen,
- 4) avfallsinsamlingen och avfallstransporten ordnas och dimensioneras så att de motsvarar avfallets mängd och beskaffenhet så väl som möjligt,

5) det ges tillräcklig information om arrangemangen för avfallstransport och områdesvis mottagning av avfall och att informationen ges tillräckligt ofta.

Hur avfallshanteringen är ordnad i kommunerna fastställs i de kommunala avfallshanteringsbestämmelserna som fastställs av avfallsnämnden. Avfallstaxan fastställs av avfallsnämnden och avfallstaxan bör motsvara den fastsatta servicegraden.

3. Verksamhetsområdet

På verksamhetsområdet bor ca 106 400 invånare. På området finns ca 53 500 bostäder och i kundregistret finns ca 22 000 hushåll med 1-4 bostäder, bostadsbolagens antal uppgår till ca 1700 st. Se tabell 1.

Avfallshanteringen sköts delvis genom fastighetsvis insamling och delvis genom att avfallet förs till gemensamma insamlingsplatser så kallade ekopunkter eller återvinningsstationer. Minimossen återbruksgalleria öppnade år 2020. Via gallerian säljs produkter som kunderna fört till återvinningsstationerna och som kunderna gett sin tillåtelse till, att de kan säljas vidare.

Avfallstransporterna är till största delen ordnad genom kommunalt ordnad avfallstransport. Endast avfallstransporterna för blandavfall och slam ordnas genom avfallstransport som ordnas av fastighetsinnehavarna. Även dessa transporter ordnas som kommunalt ordnad transport från och med våren 2027.

I kundregistret finns ca 9 406 fritidsbostäder. Fritidsbostädernas innehavare kan utnyttja samma service som året runt fastigheterna. För fritidsbosättningen finns även insamlingsplatser vart avfall kan föras under tiden 1.5–30.9.

Tabell 1. Invånare och fastigheter kommunvis

Kommuner	Antalet invånare (stat.fi, 2023)	Små hus (1-4 bostäder), enligt kundregistret 31.3.2023	Antal fritidsbostäder, enligt kundregistret 31.3.2023	Antal bostadsbolag, enligt kundregistret 31.3.2023
Vasa	68 956	9574	1676	1301
Korsholm	19 763	5518	2940	203
Korsnäs	2 015	761	875	20
Vörå	6 291	2309	2036	75
Malax	5 456	2009	1840	60
Storkyro	4 357	1647	184	51
	106 383	21819	9551	1710

4. Uppgiftsfördelningen inom avfallshanteringen

Kommunerna har överfört avfallshanteringens serviceuppgifter gällande hanteringen av kommunalt avfall till avfallshanteringsbolaget Stormossen. Då kommunens serviceuppgifter har flyttats över till ett avfallshanteringsbolag bör det finnas en avfallsnämnd som hand har myndighetsuppgifterna. Kommunala miljömyndigheterna samt NMT-centralen ansvarar för övervakningen av avfallshanteringen.

5. Mottagningsplatser

5.1 Avfall

Kommunalt avfall levereras till Stormossen som sedan levererar avfallet vidare för vidare behandling eller behandlar avfallet själva. Förutom Stormossen får återvinningsmaterial mottas av producentsammanslutningarna. Avfall får inte mellanlagras innan det levereras till Stormossen.

5.2 Slam

Slam som uppstår utanför det kommunala avloppsnätet nämns i avfallslagens § 32. Slammet mottas i nuläget vid 7 mottagningsplatser. En av mottagningsplatserna finns vid Stormossens avfallscentral i Korsholm. Slam får inte mellanlagras innan det levereras vidare till mottagningsplatserna.

6. Beskrivning av servicenivån 2025 och framåt

I följande stycken beskrivs avfallshanteringens servicenivå på verksamhetsområdet i nuläget.

6.1. Fastighetsvis avfallstransport

Stormossen ansvarar för transporten av förpackningsavfall och bioavfall samt små batterier från hushåll. Stormossen konkurrensutsätter dessa transporter i enlighet med avfallslagens § 36. För de flesta fastigheter med 1-4 bostäder på verksamhetsområdet är det redan ~~blir~~ det obligatoriskt att separatinsamla bioavfall (område A). Området har delats in i två delar del A och del B. Område B övergår till obligatorisk separatinsamling av bioavfall våren 2027. Den fastighetsvisa avfallstransporten för blandavfall ordnas av fastighetsinnehavarna fram till våren 2027. Flerfackskärln har övergått till Stormossen och kommunalt ordnad avfallstransport från och med 1.7.2023. Ett flerfackskärl är ett avfallskärl där man sorterar fyra olika avfallstyper i egna fack i samma insamlingskärl. Flerfackskärlet möjliggör bra sorteringsmöjligheter vid den egna avfallspunkten för invånarna i egnahemshus. En av de fyra avfallsfraktionerna i flerfackskärlet är bioavfall. Flerfackskärlet ersätter det separata kärlet för bioavfall.

Fastigheter med 1-4 bostäder på område A (Bilaga 1) ska från och med 1.10.2023 separatinsamla följande avfallsfraktioner vid fastigheten: blandavfall samt bioavfall. Dessa fastigheter har rätt att på frivillig basis beställa tömning av plastförpackningar, kartongförpackningar, metallförpackningar, glasförpackningar och batterier från Stormossen i enlighet med den fastställda avfallstaxan.

Fastigheter med 1-4 bostäder på område B (Bilaga 1) ska samla in blandavfall vid fastigheten. Dessa fastigheter har rätt att på frivillig basis beställa tömning av bioavfall, plastförpackningar,

kartongförpackningar, metallförpackningar, glasförpackningar och batterier från Stormossen i enlighet med den fastställda avfallstaxan. Område B övergår till obligatorisk separatsamling av bioavfall våren 2027

Fastigheter med 5 eller flera bostäder ska separatsamla följande fraktioner vid fastigheten: blandavfall, bioavfall, plastförpackningar, kartongförpackningar, metallförpackningar, glasförpackningar samt batterier.

6.2 Ekopunkter

På verksamhetsområdet finns i nuläget 71 ekopunkter som upprätthålls av Stormossen. Utöver detta finns 31 ekopunkter som upprätthålls av producentorganisationerna. Det varierar lite vilka avfallsfraktioner som samlas in vid ekopunkterna. Samtliga fraktioner samlas inte in vid alla ekopunkter. Vid ekopunkterna insamlas t.ex. förpackningsglas, förpackningsmetall, returpapper, kartongförpackningar, plastförpackningar, kläder som kan återanvändas, kläder som går till materialåtervinning, batterier. Den kommunvisa fördelningen av ekopunkterna finns i tabell 2. Stormossens kompletterande insamling syns i tabell 3.

Kommunerna kan på frivillig basis välja att bl.a. komplettera producentorganisationernas insamling av förpackningsmaterial. Producentorganisationernas punkter finns främst i tätortsområden, var det kommer in mest material. Stormossens kompletterande ekopunkter finns dels på tätortsområden men främst på landsbygden, för att trygga också insamlingen och servicen på landsbygden.

Tabell 2. Ekopunkter i kommunerna

Kommun	Stormossens ekopunkter	Producentorganisationernas ekopunkter	Antal ekopunkter totalt	Avfallsslag som insamlas vid ekopunkterna				
				Metall	Glas	Plast	Kartong	Batterier
Vasa	5	19	24	24	24	14	19	13
Korsholm	24	8	32	32	32	6	8	32
Vörå	25	5	30	30	30	3	5	27
Malax	7	3	10	10	10	3	3	8
Storkyro	5	2	7	7	7	1	2	8
Korsnäs	5	2	7	7	7	2	2	6
Totalt	71	39	110	110	110	29	39	94

Tabell 3. Stormossens kompletterande insamling vid ekopunkterna

Kommun	Stormossens ekopunkter	Metall	Glas	Plast	Kartong	Batterier
Vasa	5	5	5			5
Korsholm	24	24	24			24
Vörå	25	25	25			25
Malax	7	7	7			7
Storkyro	5	5	5			5
Korsnäs	5	5	5			5
Totalt	71	71	71	0	0	71

6.3 Återvinningsstationer

Vid återvinningsstationerna mottas större mängder avfall som t.ex. farligt avfall, textilier, möbler, kartong, papper, plaster, träavfall, trädgårdsavfall, bygg- och rivningsavfall. På verksamhetsområdet finns 13 återvinningsstationer. Återvinningsstationerna upprätthålls av Stormossen med egen personal eller inhyrd personal.

Antalet återvinningsstationer finns omnämnt i Stormossens samarbetsavtal med medlemskommunerna. I de flesta avtal nämns, att en återvinningsstation skall finnas i kommunen.

Under 2023 var totala antalet besökare vid återvinningsstationerna 108 945 st. Mellan tiden 1.1.2024-21.11.2024 har återvinningsstationerna totalt haft 122 700 besök. Besöksantalen i tabellerna inkluderar även besök från småföretag. Den mest välbesökta återvinningsstationen var återvinningsstationen vid Sampogatan med över 30 000 besökare. De minst besökta återvinningsstationerna under 2023 var Korsnäs och Replot. Se tabell 4.

Fem återvinningsstationer samt rismottagningsplatsen i Vasa har autonomiserats, och fungerar utan personal på plats. Under de kommande åren kommer samtliga återvinningsstationer att autonomiseras. Detta betyder att kunden kommer att kunna besöka återvinningsstationen under utökade öppettider då stationerna är obemannade. Kunden får tillträde till återvinningsstationen genom att visa upp sitt kundkort till kortavläsaren, varefter porten öppnas och kunden kan köra in. Under sitt besök kan kunden ringa till jourtelefonnumret om de behöver hjälp med sorteringen. Jourtelefonen är öppen måndag till fredag kl.12-19 samt lördagar kl.10-15.

Antalet återvinningsstationer per kommun varierar beroende på kommunens areal, avtal som uppgjorts med kommunerna samt kommunsammanslagningar. Se tabell 5.

Tabell 4. Besök återvinningsstationer år 2023

Återvinnings- stationer	Öppettider	Antal besökare 2023	Ungefärligt antal besökare /timme	Farligt avfall år 2023 (~ton/år)	Totala avfalls- mängder (ton) 2023, <u>ej</u> <u>farligt avfall</u>
Storkyro ÅVS	Onsdagar kl. 12-19, april-september också tisdagar kl. 12-19	5358	13	21,77	809
Vasa, Sampogatans ÅVS	Måndagar till fredagar kl. 10-18	30691	11	56,69	2372
Vörå ÅVS	Självbetjäning måndag-fredag kl. 7- 19 samt lördag kl. 10-15	3480	9	12,12	375
Stormossens ÅVS Korsholm	Måndagar till fredagar kl. 07-19. Maj-september, lördagar kl. 10-15	27699	38	50,77	6003
Lillkyro ÅVS	Måndagar kl. 11-19	3221	9	10,45	964
Malax ÅVS	Självbetjäning måndag-fredag kl. 7- 19 samt lörd kl. 10- 15	8629	8	30,21	1124
Replot ÅVS	Tisdagar kl. 11.30- 19.00	2172	6	7,52	283
Oravais ÅVS	Självbetjäning måndag-fredag kl. 7- 19 samt lördag kl. 10-15	2652	7	60,04	286
Vikby ÅVS	Självbetjäning måndag-fredag kl. 7- 19 samt lördag kl. 10-15	3480	9	9,89	361
Korsnäs ÅVS	Måndagar 12-19	1036	3	3,9	184
Minimossen	Se hemsidan	Åvs 1159, (totalt 54 000)	1	0	3030
Högbackens rismottagning	Självbetjäning varje dag kl.7-21 (april- december)	14540	3		3030
Maxmo ÅVS	Självbetjäning måndag-fredag kl. 7-	2528	1	4,94	272

	19 samt lördag kl. 10-15				
Summa		109366		268	19093

Tabell 5. Återvinningsstationer (ÅVS) per kommun

Kommun	Invånare (stat.fi, 2023)	Fritids- bostäder	Antal ÅVS per kommun	Antal besök vid ÅVS totalt	Avfalls mängder ÅVS totalt (t)	Besök per invånare 2023 (ej fritids- bostäder)	Avfalls- mängd per besök i medeltal (kg)	Antal fastbosatta invånare per ÅVS
Vasa	68 956	1676	2	33328	3675,6	0,5	110	34009
Korsholm	19 763	2940	4	37161	9512,9	1,9	256	4917
Vörå	6 291	2036	3	7785	980,7	1,2	126	2088
Malax	5 456	1840	1	8190	1341,6	1,5	164	5483
Storkyro	4 357	184	1	5305	1119	1,2	211	4407
Korsnäs	2 015	875	1	1031	221,5	0,5	215	2024
Totalt	106 383	9551	12	91800	16851,3	0,88		

6.4 Insamling av textilavfall

Från och med 1.1.2023 är Stormossen ansvariga för insamlingen av textilavfall fram till att producentansvaret tar över detta. Textilavfallet insamlas vid återvinningsstationerna och Minimossen. Vid några ekopunkter samlar även UFF in återbrukbara kläder, denna insamling ordnas på frivillig basis.

6.5 Avfallscentralen

Avfallscentralen finns i Korsholm. Vid avfallscentralen finns bl.a. Stormossens kontor, en återvinningsstation, deponi, behandlingsanläggning för bioavfall och slam, behandling av förorenade jordar samt mellanlager för avfall.

På samma område finns också Westenergys avfallsförbränningsanläggning.

Avfallscentralen är öppen kl. 7-19. Avfallstransportföretagen mottas vid vågen mellan tiden 7-17. Samtliga transportföretag har ett nyckelkort, med nyckelkortet kan de dygnet runt avlämna avfall vid anläggningen.

6.6 Mottagning av farligt avfall

Farligt avfall mottas vid återvinningsstationerna. Mottagning av läkemedelsavfall sker via apoteken.

6.7 Fritidsbostädernas avfallshantering

Följande gäller från och med 1.5.2025

Servicegraden för fritidsbostäderna kommer att utökas från och med 1.5.2025, detta kommer att bekostas av ägarna till fritidsbostäderna. Flera insamlingsplatser för fritidsbostäderna kommer att tas i bruk från och med 1.5.2025. Om detta informeras under våren 2025. År 2024 finns 26 mottagningspunkter för fritidsbostäderna. Stormossen kommer att placera ut ca 60-80 nya punkter år 2025.

6.8 Producentansvar

Producentorganisationerna samlar in avfall via både områdesinsamlingsplatser (ekopunkter) och genom fastighetsvis insamling. Stormossen konkurransutsätter transporten av förpackningsavfall från den fastighetsvisa avfallsinsamlingen. Producentorganisationerna konkurransutsätter själva transporten av områdensinsamlingskärlen. Även returpapper hör till producentansvaret.

6.9 Slammottagningsplatser

Det finns i nuläget sju mottagningsplatser för slam som uppstår utanför kommunalt avlopp på verksamhetsområdet.

Mottagningsplatser år 2024: Stormossen, Korsnäs reningsverk, Oravais reningsverk, Vörå reningsverk, Hyyriä reningsverk, Röjdahls slammottagning och Fogdes slammottagning. Fem av mottagningsplatserna är kommunala mottagningsplatser och två är i privat regi. Samtliga har miljötillstånd att ta emot slam. I enlighet med avfallshanteringsföreskrifterna avgör Stormossen till vilka mottagningsplatser slam levereras. Detta meddelas till avfallsnämnden.

Kommunerna Vörå, Korsnäs och Storkyro har egna mottagningsplatser för slam. Avfallshanteringsbolaget mottar slam vid avfallscentralen i Kvevlax. Den ena av de privata aktörerna har slammottagning i Korsholm och den andra i Malax. De båda privata aktörerna behandlar endast det slam som de själva samlar in, de mottar inte slam från andra företag.

6.10 Trädgårdsavfall

En mottagningsplats för trädgårdsavfall finns i Vasa på Strömbergsgatan. Mottagningsplatsen är öppen varje dag, klockan 7.00–21.00, under tiden april till december. Stationen är obemannad. Även vid övriga återvinningsstationer, förutom vid den i Vasa på Sampogatan, tas trädgårdsavfall emot.

Under år 2023 registrerades 14540 sök vid rismottagningsplatsen, totalt mottogs 3030 ton trädgårdsavfall vid mottagningsplatsen.

6.11 Minimossen

Minimossen är den första återbruksgallerian i Finland. Vid Minimossen säljs saker vidare som mottagits på återvinningsstationerna och som kunderna har gett sitt tillstånd till att det får säljas vidare. Minimossens verksamhet upprätthålls av företagare.

6.12 Avfallsnämndens service

Avfallsnämnden betjänar kommuninvånarna i ärenden som t.ex. gäller kompostering av bioavfall och gemensamma avfallskärl. Avfallsnämnden strävar efter att ha så korta behandlingstider som möjligt för ansökningarna. Som längst ställer avfallsnämnden målsättningen att behandlingstiden får vara 4 veckor, tidvis kan behandlingstiden vara längre. Tjänstemannabesluten skall vara lätta att förstå. Det skall vara enkelt att kontakta avfallsnämnden, via hemsidan är det möjligt att fylla i elektroniska blanketter.

6.13 Avfallsrådgivning, kommunikation och miljöfostran

Avfallslagen § 93. I syfte att minska mängden och skadligheten i fråga om kommunalt avfall från verksamhet som avses i 32 § och genomföra avfallshanteringen på behörigt sätt ska kommunen ordna rådgivning, information och upplysning.

Kommunerna på verksamhetsområdet har flyttat över denna serviceuppgift till avfallshanteringsbolaget.

De viktigaste informationsredskapen är avfallshanteringsbolagets hemsida, sociala medier, kommunikationsverksamhet, miljöfostran, informationsverksamhet, kundkortsappen och olika publikationer.

6.14 Övriga tjänster och produkter

Övriga tjänster som avfallshanteringsbolaget erbjuder är:

Bioavfallspåsar- Stormossens egna papperspåsar för bioavfall kan hämtas gratis från bl.a. återvinningsstationerna.

Hämtningstjänst -Stormossen erbjuder hämtningstjänster för större avfall mot betalning. Hämtningstjänsterna är tillgängliga i alla medlemskommunerna.

Insamling i skärgården- Under sommaren ordnas metall och elektronikinsamling i skärgården.

Stormossen säljer även fordonsgas bl.a. i anslutning till avfallscentralen.

7. Fastställande av servicegraden

Minimivån gällande avfallshanteringsens service fastställs i enlighet med beskrivningen i detta dokument. Avfallshanteringsbolaget har dock spelrum att göra mindre förändringar i den egna operativa verksamheten t.ex. gällande öppethållningstider, egna tjänster, antalet ekopunkter och återvinningsstationer. Ändringar i den operativa verksamheten ges även till kännedom åt avfallsnämnden. Grundvalarna behålls dock som nu, d.v.s. förutom att avfall samlas in via den fastighetsvisa insamlingen, sker insamlingen även i fortsättningen

genom ekopunkter, återvinningsstationer samt övriga insamlingsnätverk som t.ex. butiker och hjälporganisationer. Detta dokument är i kraft fram tills att servicegraden fastställs på nytt.